

การประยุกต์ใช้เทคนิค VERNADOC ในการบริหารจัดการชุมชน

อาจารย์ เจนการ เจนการกิจ*

การบริหารจัดการชุมชน เป็นการดำเนินงานเพื่อประสานความต้องการของทุกภาคส่วนในพื้นที่ของชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ผ่านกระบวนการวางแผนและการนำแผนไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม โดยอาศัยเครื่องมือ กลไก กฎหมายและมาตรการต่าง ๆ เช่น แผนนโยบายการพัฒนา แผนพัฒนาชุมชน และข้อกำหนดท้องถิ่นในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้น ทั้งนี้ หนึ่งในกระบวนการที่ใช้เพื่อบริหารจัดการชุมชนที่ดำเนินการอย่างแพร่หลายอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ กระบวนการวางแผนพัฒนาชุมชน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้เชิงกระบวนการเพื่อค้นหาความแตกต่างของความต้องการในแต่ละภาคส่วน เพื่อสร้างแนวทางหรือแนวคิดร่วมกันต่อภาพอนาคตของชุมชน และสร้างองค์ความรู้ในการบริหารจัดการชุมชนของตนเองผ่านการทำกิจกรรมในลักษณะ: Action learning (วิธีค้นคว้าเรียนรู้ และคณะ, 2554) แต่เนื่องจากกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่สร้างปฏิสัมพันธ์ในเชิงสังคมเป็นหลัก ทำให้เกิดข้อจำกัดในการค้นหาความหลากหลายของชุมชนในถิ่นอื่น ๆ เช่น ถิ่นกายภาพชุมชนและสถาปัตยกรรม ถิ่นสิ่งแวดล้อม และถิ่นเศรษฐกิจ เป็นต้น

*คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ในปี พ.ศ. 2555 การเคหะแห่งชาติ ได้ดำเนินการโครงการจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยและแผนป้องกันแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา โดยมีการนำเทคนิควิธีการสำรวจจริงวัดสถาปัตยกรรม หรือ เทคนิค VERNADOC มาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลอาคารเก่าที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมและประวัติศาสตร์ของชุมชน ซึ่งการนำเทคนิคดังกล่าวมาใช้ประกอบการวางแผนพัฒนาชุมชนตะกั่วป่านี้ เป็นตัวอย่างของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการบริหารจัดการชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมกิจกรรมให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกิจกรรมในด้านกายภาพชุมชนและสถาปัตยกรรม อย่างไรก็ตามเทคนิค VERNADOC ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูลของโครงการเท่านั้น ซึ่งหากมีการพัฒนาหรือศึกษารูปแบบกระบวนการทำงานของเทคนิค VERNADOC โดยบูรณาการความร่วมมือของชุมชน ประมวลผลและประสานความต้องการที่หลากหลายของชุมชน สร้างให้ชุมชนได้เห็นถึงความสำคัญและนำไปสู่การสร้างแนวทางการพัฒนาชุมชนร่วมกัน ก็จักเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

บทความนี้เป็นการศึกษาแนวคิดการนำเทคนิค VERNADOC มาใช้กับการทำแผนพัฒนาชุมชน โดยศึกษากระบวนการทำงาน เพื่อให้เห็นถึงศักยภาพและข้อจำกัดในการประยุกต์ใช้เทคนิคดังกล่าว ให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการชุมชนในอนาคต

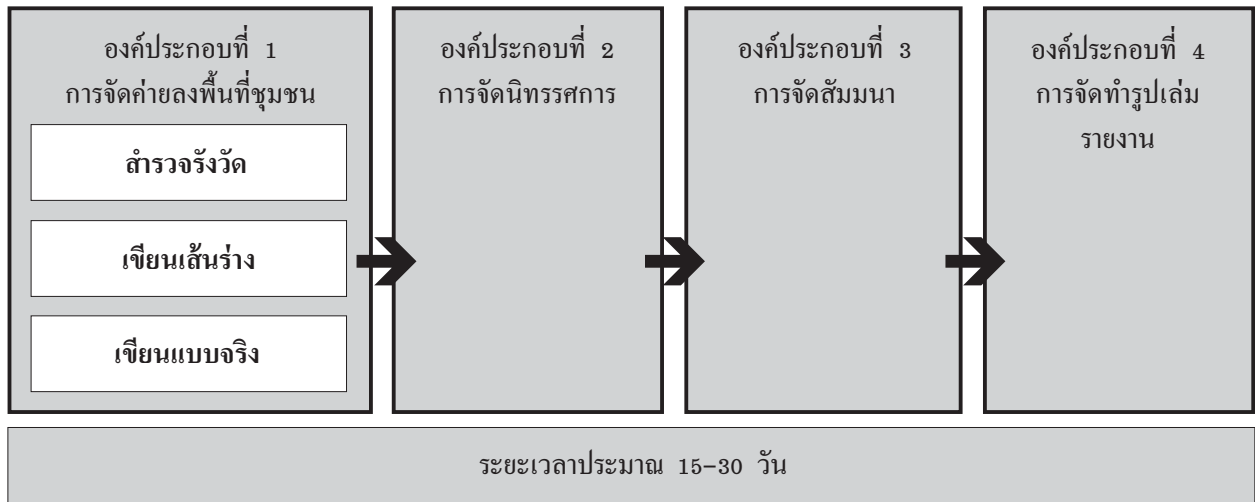
เทคนิค VERNADOC

คำว่า VERNADOC ได้ถูกนำมาใช้เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2548 ในการจัดค่ายนานาชาติ VERNADOC 2005 ณ เมืองลึงเกวมากี ประเทศฟินแลนด์ กิจกรรมดังกล่าวเกิดจากแนวคิดในการนำเทคนิควิธีการของสถาปนิกในประเทศฟินแลนด์ มาทดลองประยุกต์ใช้กับสถาปนิกในประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก ซึ่งแนวคิดนี้มาจากแนวคิดของสมาชิกขององค์กรอิสระ ICOMOS (International Council on Monuments and Sites) จากสองประเทศ ได้แก่ มาระกุ มัตติลา จากประเทศฟินแลนด์ และผศ. สูดจิต (เสวตจินดา) สนั่นไหว จากประเทศไทย

VERNADOC นี้เป็นการย่อคำมาจากคำว่า Vernacular Documentation เพื่อใช้จำกัดความถึงรูปแบบและเทคนิคการศึกษางานสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ที่เน้นการลงพื้นที่และเก็บข้อมูลด้วยการสำรวจจริงวัดตัวอาคารในพื้นที่จริง และเขียนแบบอาคารเหล่านั้นด้วยมือลงบนกระดาษที่เตรียมไว้ โดยใช้เพียงแค่อุปกรณ์พื้นฐาน เช่น กระดาษเขียนแบบ ปากกาเขียนแบบ และไม้บรรทัด เท่านั้น ทั้งนี้ ผลงานที่ได้จากงานเขียนแบบด้วยเทคนิคนี้ นับว่ามีคุณภาพของงานในระดับที่สูงทั้งในแง่ความถูกต้องของสัดส่วนและความสวยงาม ซึ่งเป้าหมายสำคัญของผลงานที่ได้จะต้องสามารถสะท้อนให้ชุมชนได้เห็นถึงคุณค่าของอาคารสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น และร่วมแรงร่วมใจในการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าของชุมชนไว้ต่อไป เทคนิคการเขียนแบบและการศึกษาข้อมูลสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นแบบที่สถาปนิกในประเทศฟินแลนด์ใช้กันอย่างแพร่หลายนี้ มีการศึกษานับย้อนกลับไปได้กว่า 100 ปี ซึ่งมีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีแห่งกรุงเฮลซิงกิ (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นมหาวิทยาลัยอัลโตะ ซึ่งเป็นชื่อของสถาปนิกชาวฟินแลนด์ที่มีชื่อเสียงในระดับโลก) เป็นหน่วยงานที่เก็บรวบรวมผลงานประมาณ 5,000 ชิ้นงาน ที่เริ่มเขียนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2432 (สูดจิต (เสวตจินดา) สนั่นไหว, 2556)

เทคนิค VERNADOC ถูกนำมาใช้ครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2550 ด้วยการสนับสนุนของสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยจัดเป็นค่ายอบรมเชิงปฏิบัติการในชื่อ Thai VERNADOC 2007 ณ เมืองโบราณ เป็นเวลากว่า 2 สัปดาห์ และหลังจากค่าย ASA VERNADOC 2007 เสร็จสิ้นลง ส่งผลให้เกิดการรวมตัวของสถาปนิกนักวิชาการ และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกปีในหลายพื้นที่ชุมชนของประเทศไทย

ในส่วนของกระบวนการทำงาน VERNADOC ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน 4 ประการ ดังนี้ (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 องค์ประกอบและกระบวนการทำงาน VERNADOC

1. การจัดค่ายเพื่อลงพื้นที่ชุมชนเพื่อสำรวจจริงวัดและเขียนแบบ โดยปกติจะใช้เวลาประมาณ 15 วัน แต่ในบางค่ายอาจมีระยะเวลาถึง 30 วัน ในส่วนของการลงพื้นที่ในขั้นตอนนี้จะแบ่งเป็น กระบวนการสำรวจจริงวัด ประมาณ 7 วัน การเขียนเส้นร่างในกระดาษ ประมาณ 1-2 วัน และการลงเส้นหมึกจริง ประมาณ 5 วัน ซึ่งผู้เขียนแบบจะต้องลงพื้นที่จริง สอบถามและใช้ทักษะในการติดต่อสื่อสารกับเจ้าของบ้านหรืออาคารด้วยตัวเอง ตลอดจนเขียนแบบ ณ อาคารหลังนั้น ๆ หากเป็นไปได้ (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 การลงพื้นที่เพื่อสำรวจจริงวัดอาคารและเขียนแบบ (ภาพถ่ายโดยนายปริญทร์ เรืองหิรัญ)

2. การจัดแสดงนิทรรศการผลงานในพื้นที่ชุมชน เป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่จะประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้เห็นถึงคุณค่าของอาคารอนุรักษ์หรืออาคารสถาปัตยกรรมพื้นที่ของตน โดยส่วนใหญ่จะจัดต่อเนื่องหลังจากเสร็จสิ้นขั้นตอนแรก โดยระยะเวลาการดำเนินงานนั้นขึ้นอยู่กับความตั้งใจและข้อตกลงร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้เขียนแบบ หรือส่วนใหญ่จะจัดไม่เกิน 1 สัปดาห์ (ภาพที่ 3)

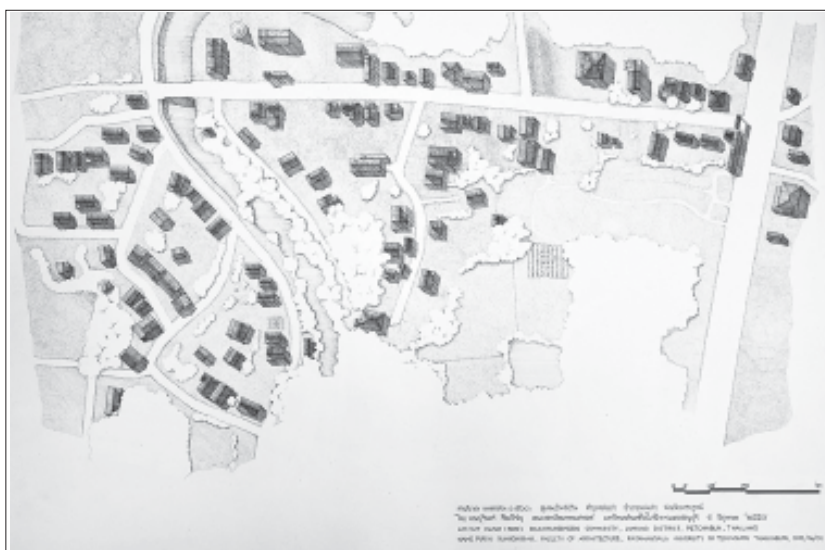

ภาพที่ 3 การจัดนิทรรศการและการเสวนาภายหลังกิจกรรมค่าย VERNADOC ณ อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ (ภาพถ่ายโดยนายปรินทร์ เรืองหิรัญ)

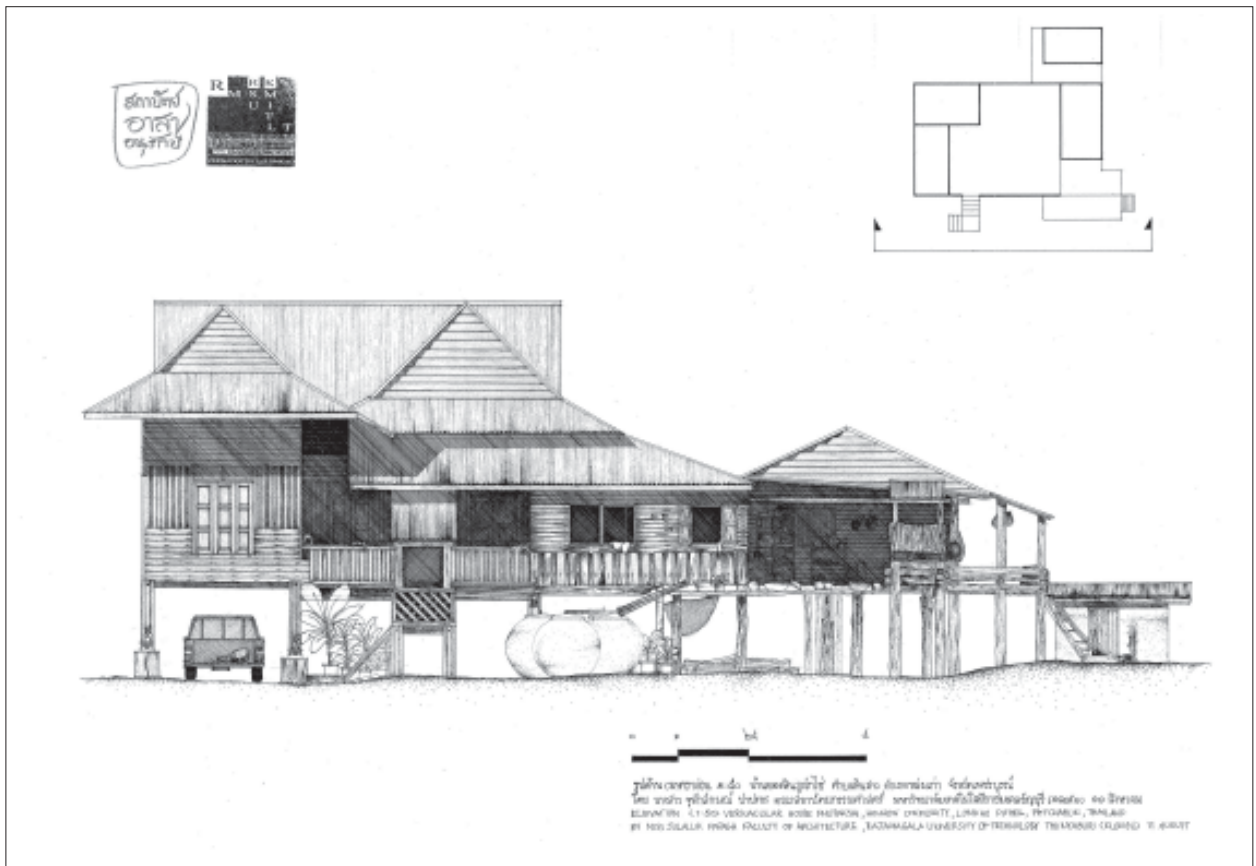
3. การจัดสัมมนาสำหรับนักวิชาการและบุคคลทั่วไป ในขั้นตอนนี้ไม่ได้ระบุว่าต้องจัดในพื้นที่ชุมชนหรือไม่ แต่ในทางปฏิบัติของค่ายแล้ว จะดำเนินการตามความเหมาะสมของระยะเวลาและงบประมาณ โดยมีทั้งการจัดสัมมนาในพื้นที่ควบคู่กับการแสดงนิทรรศการผลงาน หรือการจัดในพื้นที่ของสถานศึกษาที่รับผิดชอบค่าย VERNADOC ของชุมชนนั้น ๆ โดยการสัมมนานี้จะจัดขึ้นแบบไปกลับ 1 วันเท่านั้น

4. การจัดทำรูปเล่มรายงานเพื่อประชาสัมพันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผลงานที่ดำเนินการเผยแพร่สู่สาธารณะ และช่วยสนับสนุนชุมชนในการประชาสัมพันธ์อาคารที่ทรงคุณค่าให้เกิดการรับรู้เป็นที่ประจักษ์

ตัวอย่างงานเขียนแบบด้วยเทคนิค VERNADOC ชุมชนบ้านวังเวิน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ แสดงดังภาพที่ 4 และภาพที่ 5

ภาพที่ 4 ผลงานการเขียนแบบด้วยเทคนิค VERNADOC ชุมชนบ้านวังเวิน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ โดย นายปรินทร์ เรืองหิรัญ นักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ภาพที่ 5 ผลงานการเขียนแบบด้วยเทคนิค VERNADOC อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์
โดย นางสาวจุฬาลักษณ์ ปาปะกะ นักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ศักยภาพและข้อจำกัดของเทคนิค VERNADOC

จากการวิเคราะห์ศักยภาพและข้อจำกัดของเทคนิค VERNADOC ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชุมชน โดยประมวลผลจากการดำเนินงาน VERNADOC ที่ผ่านมาในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 จนถึงปี พ.ศ. 2557 และเมื่อพิจารณาเฉพาะกิจกรรมที่ดำเนินการในชุมชน พบว่า ศักยภาพที่ส่งผลต่อประโยชน์โดยตรงกับชุมชนที่เห็นได้ชัด คือ คนในชุมชนได้รับรู้ถึงคุณค่าของอาคารอนุรักษ์ในพื้นที่ของตนเอง ผ่านภาพผลงานที่ถ่ายทอดความสมจริงและสวยงาม ในขณะที่ประโยชน์ที่เกิดกับงานทางวิชาการและวิชาชีพก็ส่งผลให้มีกลุ่มคนที่สนใจงานการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมเพิ่มขึ้น ทั้งในด้านจำนวนของผู้เข้าร่วมกิจกรรม และจำนวนของสถาบันการศึกษาที่จัดกิจกรรม อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาเฉพาะเจาะจงไปในระดับของชุมชนทำให้พบข้อจำกัดว่า กิจกรรมและเทคนิคนี้ยังคงจำกัดอยู่ในด้านกายภาพเท่านั้น ตัวอย่างเช่น ภายหลังการจัดให้มีการจัดแสดงนิทรรศการผลงานเพื่อให้ชุมชนได้รับรู้ถึงคุณค่าของอาคารในพื้นที่ แต่ยังไม่สามารถต่อยอดการดำเนินงานไปจนถึงขั้นการผลักดันให้ชุมชนสร้างเครื่องมือของตนเองในการอนุรักษ์ได้อย่างยั่งยืน ในส่วนของการวิเคราะห์ ศักยภาพและข้อจำกัดของเทคนิค VERNADOC ได้ทำการแบ่งประเด็นต่าง ๆ ครอบคลุมกระบวนการทำงาน ผู้เข้าร่วมกิจกรรม สภาพแวดล้อมชุมชน ไปจนถึงการบูรณาการกิจกรรมเชิงกายภาพกับกิจกรรมในด้านอื่น ๆ สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ศักยภาพและข้อจำกัดของเทคนิค VERNADOC

ประเด็น	ศักยภาพ	ข้อจำกัด
1. กระบวนการทำงาน และระยะเวลา	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นการลงพื้นที่จริงและอยู่ในพื้นที่ตลอดการทำงาน - การแบ่งขั้นตอนกระบวนการอย่างชัดเจน - ระยะเวลาที่ใช้ทำงานแบ่งตามขั้นตอน - การอยู่ในพื้นที่เป็นเวลานานทำให้เกิดความกลมกลืนกับชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - ขนาดพื้นที่เป็นตัวกำหนดระยะเวลาดำเนินการ หากไม่สัมพันธ์กันจะทำให้งานไม่เสร็จตรงตามเวลาและอาจได้งานที่ไม่ได้คุณภาพ
2. การจัดสัมมนา	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นเวทีในการระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - ในทางปฏิบัติกลุ่มเป้าหมายขาดความหลากหลาย - บางครั้งไม่ได้จัดการสัมมนาขึ้นในพื้นที่ชุมชน
3. การเผยแพร่ผลงาน	<ul style="list-style-type: none"> - เปิดโอกาสในการประชาสัมพันธ์ชุมชนในระดับต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานที่นำเทคนิคไปใช้ต่อยอดยังจำกัดอยู่เฉพาะในสถาบันการศึกษา - การประชาสัมพันธ์ไม่ต่อเนื่อง
4. ผู้จัดและผู้เข้าร่วมกิจกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - มีการรวมกลุ่มผู้สนใจในการอนุรักษ์เพิ่มขึ้น - มีหน่วยงานและสถาบันการศึกษาเริ่มดำเนินการจัดกิจกรรมเพิ่มขึ้น - ผู้นำท้องถิ่นมีส่วนในการสนับสนุน 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่เป็นสาขาวิชาชีพเดียวกัน เนื่องจากต้องใช้ทักษะเฉพาะ - ขาดความหลากหลายของผู้ร่วมกิจกรรม - คนในพื้นที่ยังมีปฏิสัมพันธ์กับตัวกิจกรรมน้อย
5. รูปแบบผลงาน	<ul style="list-style-type: none"> - มีคุณภาพงานเขียนแบบระดับดีมาก - เป็นวิธีการที่ยอมรับในระดับนานาชาติ - สร้างความประทับใจและรับรู้คุณค่าของชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
6. การบูรณาการ	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมในภาพรวมสามารถสร้างความสนใจของคนในพื้นที่ชุมชนได้ดี - สามารถสร้างกิจกรรมเสริมได้หลากหลาย 	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมหลักของโครงการ ต้องการผู้ที่มีทักษะเฉพาะ ทำให้กลุ่มผู้ที่สนใจยังขาดโอกาสในการเข้าร่วม - การเก็บรวบรวมข้อมูลและผลงานยังไม่เกิดระบบโครงข่าย เนื่องจากมีผู้ดำเนินการหลายสถาบัน - ช่องทางการแลกเปลี่ยนข้อมูลในเชิงบูรณาการยังไม่เพียงพอ

แนวทางการประยุกต์ใช้เทคนิค VERNADOC ในการบริหารจัดการชุมชน

จากการพิจารณาศักยภาพและข้อจำกัดของเทคนิค VERNADOC จะเห็นได้ว่าด้วย ศักยภาพของเทคนิค VERNADOC นี้ สามารถพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการชุมชน ทั้งในประเด็นของกระบวนการและระยะเวลา ตัวอย่างเช่น มีการลงพื้นที่จริงโดยใช้ระยะเวลาที่มากกว่าการสำรวจพื้นที่แบบทั่วไป ทำให้เกิดการทำงานร่วมกันกับคนในชุมชนที่สามารถต่อยอดเป็นการพัฒนาชุมชนร่วมกันได้ในอนาคต ในขณะที่ประเด็นการเผยแพร่ผลงานเป็นโอกาสที่จะประชาสัมพันธ์พื้นที่ชุมชนและแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์อันโดดเด่นออกสู่สาธารณะ และสามารถพัฒนาให้เกิดกิจกรรมของชุมชนอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี หากต้องการนำเทคนิคนี้มาใช้ในการบริหารจัดการชุมชน จำเป็นต้องพัฒนากระบวนการหรือส่งเสริมกิจกรรมในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อมาแก้ไขข้อจำกัดดังกล่าว ทั้งนี้ สามารถเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้เทคนิค VERNADOC ในการบริหารจัดการชุมชน แยกเป็นประเด็นหลัก ๆ ดังนี้

1. กระบวนการทำงานและระยะเวลา-ด้วยข้อได้เปรียบของเทคนิค VERNADOC ในเรื่องระยะเวลาการลงพื้นที่ต่อเนื่องประมาณ 15-30 วัน ทำให้สามารถเข้าถึงชุมชนเป็นอย่างดี ขณะที่หากใช้ระยะเวลาในช่วงของการสำรวจจริงไว้เพื่อเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านอื่น ๆ หรือจัดทำแบบสอบถามเพิ่มเติม ก็จะเป็นประโยชน์ในการต่อยอดการทำงานได้อีกทางหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ยังคงมีข้อจำกัดของขนาดพื้นที่ชุมชน เพราะหากเป็นกรณีในพื้นที่ชุมชนมีขนาดใหญ่ ด้วยระยะเวลาที่ดำเนินการแบบปกติอาจไม่เหมาะสม ซึ่งอาจปรับแก้ด้วยการขยายระยะเวลา หรือเพิ่มจำนวนครั้งในการลงพื้นที่ที่มีความต่อเนื่อง

2. การจัดสัมมนา-จากการประมวลผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า บางครั้งกิจกรรมการจัดสัมมนาวิชาการซึ่งส่วนใหญ่จะจัดต่อเนื่องจากนิทรรศการแสดงผลงาน บางครั้งมิได้ดำเนินการในพื้นที่ชุมชน ซึ่งโอกาสในการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน ตลอดจนการต่อยอดให้เกิดการระดมความคิดในชุมชนจะไม่เกิดผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร ประกอบกับกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่หากมีการจัดสัมมนานอกสถานที่ มักจะเป็นนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาหรือสถานประกอบการ ที่สนใจในผลงานการเขียนแบบมากกว่ากิจกรรมหรือข้อมูลของชุมชน ดังนั้น ควรมีการเสนอแนะให้จัดกิจกรรมสัมมนาในพื้นที่ชุมชนที่ดำเนินการเป็นหลัก และอาจเชิญกลุ่มคนที่เข้าร่วมงานให้มีความหลากหลายมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เกิดการระดมความคิดต่อการแก้ไขปัญหาในชุมชนด้วยคนในพื้นที่อย่างแท้จริง

3. การเผยแพร่ผลงาน-จากการศึกษาข้อมูลการดำเนินงานเทคนิค VERNADOC ที่ผ่านมานั้น มีเพียงบางกิจกรรมที่ได้จัดในพื้นที่เดิมอย่างต่อเนื่อง เช่น พื้นที่ชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลา และพื้นที่อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเฉพาะเมืองหล่มเก่าได้มีการดำเนินงานต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งในประเด็นนี้นอกจากการสร้างโอกาสและช่วยเหลือชุมชนในการประชาสัมพันธ์พื้นที่แล้ว ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับพื้นที่ให้ชุมชนได้เห็นประโยชน์ของการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

4. ผู้จัดและผู้เข้าร่วมกิจกรรม-ในการนำเทคนิค VERNADOC มาใช้กับการบริหารจัดการเมื่อนั้น ข้อจำกัดที่เป็นปัจจัยสำคัญ คือ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากผู้เข้าร่วมโครงการจำเป็นต้องมีทักษะเฉพาะบางอย่าง เช่น การเขียนแบบและมุมมองด้านความงาม ดังนั้น การส่งเสริมให้การเขียนแบบด้วยเทคนิคนี้สามารถพัฒนาไปสู่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่อาจจะช่วยให้ได้กลุ่มเป้าหมายที่เพิ่มขึ้น และสามารถนำไปต่อยอดการดำเนินการในพื้นที่ชุมชนด้วยคนในพื้นที่เอง ในขณะที่ผู้จัดกิจกรรมส่วนใหญ่ในปัจจุบันเป็นสถาบันการศึกษาและองค์กรวิชาชีพ หากสามารถตั้งต้นกิจกรรมจากผู้นำชุมชน หรือผู้นำท้องถิ่น ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนได้ก็จะเกิดประโยชน์ต่อพื้นที่อย่างแท้จริง

5. รูปแบบผลงาน-ในส่วนของรูปแบบผลงานนั้น ผลงานการเขียนแบบต้องมีระดับของคุณภาพงานที่ดี มีความถูกต้อง แม่นยำ และสวยงาม อย่างไรก็ตาม มีความจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการจัดเก็บผลงาน พร้อมรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของชุมชนหรืออาคารในลักษณะเป็นรูปเล่มรายงาน ทั้งนี้ เพื่อการเผยแพร่ แจกจ่ายให้หน่วยงานท้องถิ่นนำไป เพื่อเป็นข้อมูลใช้ประกอบการบริหารจัดการชุมชน หรือจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในอนาคต

6. การบูรณาการ-ประเด็นของการบูรณาการเทคนิค VERNADOC กับงานในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชุมชนนับเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเทคนิคนี้มีศักยภาพที่จะสามารถพัฒนารูปแบบกระบวนการหรือกิจกรรม ที่จะเข้าถึงความต้องการของชุมชนได้อย่างหลากหลาย เช่น กิจกรรมกลุ่มโดยมีตัวแทนชุมชนเข้ามาแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ท้องถิ่น หรือการที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนทักษะวิชาชีพกับเยาวชนในพื้นที่ เป็นต้น นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องสร้างเครือข่ายการดำเนินงานของกิจกรรมให้เกิดขึ้นในระดับชุมชนและท้องถิ่น โดยไม่จำกัดอยู่ในวงวิชาการเพียงอย่างเดียว

บทสรุปและเสนอแนะ

เทคนิคการสำรวจวัดสถาปัตยกรรมพื้นที่ด้วยเทคนิค VERNADOC นี้ เป็นเรื่องใหม่ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ซึ่งดูเหมือนจะไม่มี ความเชื่อมโยงกับการบริหารจัดการชุมชนหรือการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนเลยแม้แต่น้อย หากแต่เมื่อพิจารณาถึงศักยภาพหรือจุดเด่นของเทคนิคดังกล่าวในประเด็นต่าง ๆ แล้ว จะเห็นได้ว่า หากประยุกต์ใช้เทคนิค VERNADOC อย่างเหมาะสม จะสามารถสร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดลงสู่ชุมชน สร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อชุมชน ตลอดจนสามารถพัฒนาไปสู่กระบวนการและเทคนิคการบริหารจัดการชุมชนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน อย่างไรก็ตาม ด้วยข้อจำกัดของเทคนิคดังกล่าวทั้งในประเด็นของผู้จัดและผู้เข้าร่วมกิจกรรมหรือการบูรณาการเอง อาจต้องมีการสร้างความเข้าใจแก่ผู้นำท้องถิ่นหรือแม้แต่นักวิชาการในสาขาวิชาที่หลากหลายให้เห็นข้อแตกต่างและโอกาสเสียก่อน เพื่อพัฒนากระบวนการนี้ให้มีความหลากหลายเหมาะสมกับการบูรณาการกิจกรรมอื่น ๆ เข้าด้วยกัน

เอกสารอ้างอิงและบรรณานุกรม

กรมการพัฒนาชุมชน. กระทรวงมหาดไทย. 2553. การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาชุมชน.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. กระทรวงมหาดไทย. 2548. คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น.

การเคหะแห่งชาติ. 2556. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยและแผนป้องกัน/แก้ไข ปัญหาชุมชนแออัด ปีงบประมาณ 2555 จังหวัดพังงา.

วิรัตน์ คำศรีจันทร์, เรืองวิชัย นิลโคตร, กานต์ จันทวงษ์, ณัฐพัชร์ ทองคำ และ สนั่น ไชยเสน. 2554. การบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งอย่างมีส่วนร่วม. นครปฐม : สถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุดจิต (เสวตจินดา) สนั่นไหว. 2556. Vernadoc Vol. 1: Thailand. กรุงเทพมหานคร : สมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์.